

κυρίως ἢ γραφειοκρατία πραγματοποιοῦν θαθμισαία ἀπὸ μόνοι τους χωρὶς αὐτὸ νᾶχει ἄλλο ἀποτέλεσμα ἀπὸ τὴν καλλιτέρευση τῶν μεθόδων ἐκμετάλλευσης, ἀλλὰ βασικά ἢ κατάργησις τοῦ μόνιμου καὶ σταθεροῦ διαχωρισμοῦ μεταξὺ διευθυνόντων καὶ ἐκτελεστῶν μέσα στὴν παραγωγὴ καὶ μέσα στὴν κοινωνικὴ ζωὴ γενικώτερα. Ὅπως καὶ στὸ πολιτικὸ ἐπίπεδο, τὸ ἀντικείμενο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασις δὲν μπορεῖ παρὰ νᾶ εἶναι ἢ καταστροφὴ τοῦ καπιταλιστικοῦ ἢ γραφειοκρατικοῦ Κράτους καὶ ἢ ἀντικατάστασή του ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῶν ὀπλισμένων μαζῶν ποὺ δὲν εἶναι πιά ἓνα κράτος μὲ τὴ συνηθισμένη ἔννοια τοῦ ὄρου, τὸ κράτος σὰν ὀργανωμένη καταπίεσις ποὺ ἀρχίζει ἀμέσως νᾶ μαραίνεται, ἔτσι καὶ στὸ οἰκονομικὸ ἐπίπεδο ὁ σκοπὸς τῆς ἐπανάστασις δὲν μπορεῖ νᾶ εἶναι ἢ ἀφαίρεσις τῆς διεύθυνσις τῆς παραγωγῆς ἀπὸ τοὺς καπιταλιστὲς γιὰ νᾶ ἀνατεθεῖ στοὺς γραφειοκράτες, ἀλλὰ ἢ ὀργάνωσις αὐτῆς τῆς διεύθυνσις σὲ μιὰ κολλεκτιβιστικὴ βάση, σὰν μιὰ ὑπόθεσις ποὺ ἀφορᾷ τὸ σύνολο τῆς τάξης. Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια ἢ διάκρισις μεταξὺ διευθύνοντος καὶ ἐκτελεστικοῦ προσωπικοῦ μέσα στὴν παραγωγὴ πρέπει ν' ἀρχίσει νᾶ μαραίνεται τὴν ἐπομένη τῆς ἐπανάστασις.

Τοὺς σκοποὺς τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασις μόνο τὸ ἴδιο τὸ προλεταριάτο καὶ στὸ σύνολό του μπορεῖ νᾶ τοὺς πραγματοποιήσει. Ἡ πραγματοποίησή τους δὲν μπορεῖ νᾶ γίνῃ ἀπὸ κανέναν ἄλλο. Ἡ ἐργατικὴ τάξις δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει νᾶ ἔχει ἐμπιστοσύνη σὲ κανένα γιὰ τὴν πραγματοποίησή τους, οὔτε καὶ κυρίως ὄχι στὰ ἴδια της τὰ «στελέχη». Δὲν μπορεῖ νᾶ ἀναθέσει τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴς εὐθύνες ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐγκαθίδρυσις καὶ τὴ διαχείρισις μιᾶς νέας κοινωνίας σὲ κανέναν ἄλλο. Ἐὰν δὲν εἶναι τὸ ἴδιο τὸ προλεταριάτο, στὸ σύνολό του, ποὺ τὴν κάθε στιγμὴ, ἔχει τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴν διεύθυνσις τῶν κοινωνικῶν δραστηριοτήτων, τόσο κατὰ τὴν διάρκειαν καὶ κυρίως μετὰ τὴν ἐπανάστασις, δὲν θὰ πετύχει παρὰ μόνο ν' ἀλλάξει ἀφεντικὸ καὶ τὸ καθεστῶς τῆς ἐκμετάλλευσης θὰ ξαναεμφανιστεῖ ἴσως μὲ ἄλλες μορφές ἀλλὰ ἴδιο καὶ ἀπαράλλαχτο στὴ βάση του. Αὐτὴ ἢ γενικὴ ἰδέα συγκεκριμενοποιεῖται μὲ μιὰ σειρά ἀπὸ διευκρινίσεις ἢ μεταβολές ποὺ πρέπει νᾶ γίνουν στὸ μέλλον τόσο στὸ πρόγραμμα τῆς ἐπαναστατικῆς ἐξουσίας (δηλ. τοῦ οἰκονομικοῦ καὶ πολιτικοῦ καθεστῶτος τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου) ὅσο καὶ στὰ

προβλήματα τῆς ὀργάνωσης καὶ τοῦ ἀγῶνα τῆς ἐργατικῆς τάξης κάτω ἀπὸ τὸ καπιταλιστικὸ καθεστῶς.

Τὸ πρόγραμμα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης δὲν μπορεῖ νὰ μείνει ὅπως ἦταν πρὶν ἀπὸ τὴν ἐμπειρία τῆς Ρώσικης Ἐπανάστασης καὶ τὶς μεταβολές ποὺ ἔγιναν μετὰ τὸ Β' Παγκόσμιον Πόλεμον σ' ὅλες τὶς χῶρες τῆς Ρώσικης ζώνης ἐπιρροῆς. Δὲν μπορούμε πιά νὰ ἐξακολουθήσουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἡ ἀπαλλοτρίωση τῶν ἀτομικῶν καπιταλιστῶν ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ σοσιαλισμὸ κι ὅτι ἀρκεῖ νὰ κρατικοποιηθεῖ (ἢ νὰ «ἐθνικοποιηθεῖ») ἡ οἰκονομία γιὰ νὰ γίνεῖ ἀδύνατη ἡ ἐκμετάλλευση. Παρατηρήσαμε ὅτι μετὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση τῶν καπιταλιστῶν ἡ ἐμφάνιση ἑνὸς νέου ἐκμεταλλευτικοῦ στρώματος ἦταν δυνατὴ καὶ ὅτι ἦταν μάλιστα ἀναγκαία ἐφ' ὅσον αὐτὴ ἡ ἀπαλλοτρίωση τῶν καπιταλιστῶν δὲν συνοδευόταν ἀπὸ τὴν ἀμεσὴ ἀνάληψη τῆς διαχείρισης τῆς οἰκονομίας ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες. Παρατηρήσαμε ἐπίσης ὅτι οἱ κρατικοποιήσεις καὶ οἱ ἐθνικοποιήσεις, εἴτε ὀφείλονται στὴ σταλινική γραφειοκρατία (ὅπως στὴ Ρωσία καὶ στὴ Ρώσικη ζώνη ἐπιρροῆς), εἴτε ὀφείλονται στὴ γραφειοκρατία τοῦ ἐργατικῶν κόμματος (ὅπως στὴν Ἀγγλία), ἢ στοὺς ἴδιους τοὺς καπιταλιστὲς (ὅπως στὴ Γαλλία) ὄχι μόνο δὲν ἐμποδίζουν ἢ περιορίζουν τὴν ἐκμετάλλευση τοῦ προλεταριάτου ἀλλὰ δὲν κάνουν παρὰ νὰ τὴν ἐνοποιοῦν, νὰ τὴν συντονίζουν, νὰ τὴν ὀρθολογικοποιοῦν καὶ νὰ τὴν ἐντείνουν. Παρατηρήσαμε ἐπίσης ὅτι ὁ «σχεδιασμός» τῆς οἰκονομίας εἶναι ἓνα ἀπλὸ μέσο ποὺ αὐτὸ καθ' αὐτὸ δὲν ἔχει τίποτα τὸ προοδευτικὸ σὲ σχέση μὲ τὸ προλεταριάτο καὶ ποὺ ἂν πραγματοποιηθεῖ ὅταν τὸ προλεταριάτο δὲν ἔχει τὴν ἐξουσία, δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο παρὰ ὁ σχεδιασμός τῆς ἐκμετάλλευσης. Εἶδαμε τέλος ὅτι οὔτε τὸ μοίρασμα τῆς γῆς, οὔτε ἡ «κολλεκτιβοποίηση» τῆς γεωργίας δὲν εἶναι ἀσυμδίδαστη μὲ μιὰ σύγχρονη ὀρθολογικοποιημένη καὶ ἐπισημονικὴ ἐκμετάλλευση τῆς ἀγροτιᾶς.

Πρέπει λοιπὸν νὰ καταλάβει κανεὶς ὅτι ἡ ἀπαλλοτρίωση τῶν ἀτομικῶν καπιταλιστῶν (ποὺ ἐκφράζεται μὲ τὴν κρατικοποίηση ἢ τὴν ἐθνικοποίηση) δὲν εἶναι παρὰ τὸ ἀρνητικὸ ἥμισυ τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Αὐτὰ τὰ μέτρα δὲν μπορούν νὰ ἔχουν μιὰ προοδευτικὴ σημασία ἂν εἶναι διαχωρισμένα ἀπὸ τὸ θετικὸ ἥμισυ ποὺ εἶναι ἡ γνήσια διαχείριση τῆς οἰκονομίας ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ

διεύθυνση τῆς οἰκονομίας τόσο σέ κεντρική κλίμακα ὅσο καί στήν κλίμακα τῶν ἐπιχειρήσεων δέν μπορεῖ νά ἀνατεθεῖ σ' ἓνα στρώμα εἰδικῶν, τεχνικῶν, ἀνθρώπων «ἱκανῶν» «μέ προσόντα» καί γραφειοκρατῶν ὁποιασδήποτε φάραξ κι ἂν εἶναι, ἀλλά ὅτι πρέπει νά πραγματοποιηθεῖ καί θά πραγματοποιηθεῖ ἀπό τοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες. Ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀπλῶς ἡ πολιτική δικτατορία, πρέπει νά εἶναι πάνω ἀπ' ὅλα ἡ οἰκονομική δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἀλλοιῶς δέν θάναί παρά ἡ μάσκα πού φοράει ἡ δικτατορία τῆς γραφειοκρατίας.

Οἱ μαρξιστές καί εἰδικώτερα ὁ Τρότσκι ἔδειξαν ἤδη ὅτι σέ ἀντίθεση μέ τὴν ἀστική ἐπανάσταση ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση δέν μπορεῖ νά περιοριστεῖ στό νά ξεπεράσει τὰ ἐμπόδια πού ἀπομένουν ἀπὸ τὸν παλιὸ τρόπο παραγωγῆς. Γιὰ τὴ νίκη τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασης πρέπει καί ἀρκεῖ νά καταλυθοῦν τὰ ἐμπόδια πού ἀπομένουν ἀπὸ τὸ φεουδαρχικὸ σύστημα (συντεχνίες, φεουδαρχικά μονοπώλια, φεουδαρχικὴ ἰδιοκτησία τῆς γῆς κλπ.). Στὴ συνέχεια ὁ καπιταλισμὸς ἰδρύεται καί ἀναπτύσσεται μόνος του μέ τὸν αὐτοματισμὸ τῆς διομηχανικῆς ἐπέκτασης. Ἀντίθετα ἡ κατάργηση τῆς ἀστικῆς ἰδιοκτησίας εἶναι ἡ ἀναγκαία ἀλλὰ ὄχι καί ἡ ἐπαρκῆς προϋπόθεση γιὰ τὴν οἰκοδόμηση καί τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας. Μετὰ ἀπ' αὐτὴν τὴν κατάργηση ὁ σοσιαλισμὸς δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ παρά συνειδητά, δηλαδή, μέ μιὰ συνειδητὴ καί διαρκὴ δράση τῶν μαζῶν, ἱκανὴ νά ὑπερνικήσει τὴ φυσικὴ τάση τῆς οἰκονομίας ἔτσι ὅπως τὴν ἀφήνει ὁ καπιταλισμὸς, τὴν τάση τῆς ἐπιστροφῆς σ' ἓνα καθεστῶς ἐκμετάλλευσης. Ἀλλὰ πρέπει νά κάνουμε ἓνα δεύτερο διαχωρισμὸ ἀκόμα πιὸ σημαντικό, μεταξὺ τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί ὅλων τῶν προηγούμενων ἐπαναστάσεων. Γιὰ πρώτη φορά, ἡ τάξη πού παίρνει τὴν ἐξουσία, δέν μπορεῖ νά τὴν ἀσκήσει μέσω τῆς «ἐκπροσώπησης», δέν μπορεῖ νά τὴν ἀναθέσει μέ τρόπο μόνιμο καί σταθερὸ στοὺς ἀντιπροσώπους της, στὸ «κράτος» της ἢ στὸ «κόμμα» της. Ἡ σοσιαλιστικὴ οἰκονομία οἰκοδομεῖται μέ μιὰ συνεχῆ συνειδητὴ δράση ἀλλὰ τὸ πρόβλημα εἶναι νά ξέρουμε ποῖα εἶναι αὐτὴ ἡ συνείδηση. Τόσο ἡ ἱστορικὴ ἐμπειρία ὅσο καί ἡ ἀνάλυση τῶν συνθηκῶν ὑπαρξῆς τῆς ἐργατικῆς τάξης καί τοῦ μετεπαναστατικοῦ καθεστῶτος ἀπαντοῦν ὅτι αὐτὴ ἡ συνείδηση δέν μπο-

ρεϊ γὰ εἶναι παρὰ ἢ τάξῃ στὸ σύνολό της. «Μόνο οἱ μάζες», ἔλεγε περίπου ὁ Λένιν, «μποροῦν πραγματικὰ νὰ κάνουν σχεδιασμό, γιατί μόνο αὐτὲς βρίσκονται παντοῦ τὴν ἴδια στιγμή». Ἡ προλεταριακὴ ἐπανάσταση, λοιπόν, δὲν μπορεῖ μὲ κίνδυνον νὰ χρεωκοπήσει, νὰ περιοριστεῖ στὴν ἐθνικοποίηση τῆς οἰκονομίας καὶ στὴν ἀνάθεση τῆς διεύθυνσής της σὲ ἀνθρώπους ἱκανοὺς ἢ σ' ἓνα «ἐπαναστατικὸ» κόμμα ἀκόμα καὶ μὲ ἓνα «ἐργατικὸ ἔλεγχο» λίγο πολὺ ἀόριστο. Πρέπει νὰ ἀναθέσει τὴν διαχείριση τῶν ἐργαστασίων καὶ τὸ γενικὸ συντονισμὸ τῆς παραγωγῆς στοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες, σὲ ἐργάτες διαρκῶς ἐλεγχόμενους, ὑπεύθυνους, καὶ ἀνακλητοὺς.

Ἔτσι καὶ στὸ πολιτικὸ ἐπίπεδο ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου δὲν μπορεῖ νὰ σημαίνει τὴν δικτατορία ἑνὸς κόμματος, ὅσο προλεταριακὸ κι ὅσο ἐπαναστατικὸ κι ἂν εἶναι. Ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ εἶναι μιὰ δημοκρατία γιὰ τὸ προλεταριάτο καὶ κατὰ συνέπεια ὅλα τὰ δικαιώματα πρέπει νὰ δίνονται στοὺς ἐργάτες καὶ πάνω ἀπ' ὅλα νὰ σχηματίζουν πολιτικὲς ὀργανώσεις πού ἔχουν τίς δικές τους ἀντιλήψεις. Τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ μέλη τῆς φράξιᾶς πού πλειοψηφεῖ μέσα στὶς μαζικὲς ὀργανώσεις θὰ καλοῦνται συχνότερα ἀπὸ ἄλλους σὲ ὑπεύθυνες θέσεις φαίνεται σὰν κάτι τὸ ἀναπόφευκτο. Ὅμως τὸ βασικὸ εἶναι τὸ σύνολο τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ νὰ μπορεῖ νὰ ἔχει ἐπάνω τους ἓνα συνεχῆ ἔλεγχο, νὰ τοὺς ἀνακαλεῖ, νὰ ἀποσύρει τὴν ἐμπιστοσύνη του ἀπὸ τὴν φράξια πού μέχρι τώρα πλειοψηφοῦσε καὶ νὰ τὴ δίνει σὲ μιὰ ἄλλη. Ἄλλωστε εἶναι φανερό ὅτι ὁ διαχωρισμὸς καὶ ἡ ἀντίθεση μεταξὺ τῶν καθαρὰ πολιτικῶν ὀργανώσεων (κομμάτων) καὶ τῶν ὀργανώσεων τῆς ἴδιας τῆς μάζας (σοβιέτ, ἐργοστασιακὲς ἐπιτροπές) θὰ χάσουν γρήγορα τὴ σημασία τους καὶ τὸ λόγο τῆς ὑπαρξῆς τους, γιατί ἡ συνέχισή τους θὰ ἦταν τὸ προμήνυμα ἑνὸς ἐκφυλισμοῦ τῆς ἐπανάστασης.

Εἶναι φανερό ὅτι τώρα δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ χαράξουμε τίς γενικὲς γραμμὲς τοῦ προσανατολισμοῦ πού ἡ περασμένη ἐμπειρία τῆς τάξης θὰ ἐπιβάλλει σ' ὅλες τίς ἐπαναστάσεις τοῦ μέλλοντος. Οἱ συγκεκριμένες μορφές πού θὰ πάρει ἡ ὀργάνωση τῆς τάξης, γιὰ παράδειγμα, ἡ μορφή τῆς συγκεντρωτοποίησης τῆς οἰκονομίας, συνδυασμένη μὲ τὴν ἀναγκαία ἀποκέντρωση, δὲν μποροῦν νὰ καθοριστοῦν παρὰ ἀπὸ τὴν

Ίδια τή μάζα όταν θά ἀρχίσει νά βρίσκει τή λύση αὐτῶν τῶν προβλημάτων μέσα στόν ἀγῶνα.

Μέ τόν ἴδιο τρόπο πρέπει νά ἀντιμετωπιστοῦν τὰ προβλήματα τῆς ὀργάνωσης καί τοῦ ἀγῶνα τοῦ προλεταριάτου μέσα στά πλαίσια τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος.

Οὔτε τὸ γεγονός ὅτι εἶναι ἡ τάξη στό σύνολό της πού δημιουργεῖ τήν ἀντικειμενική ἐμπειρία πού θά τήν ὀδηγήσει στή συνείδηση καί στήν ἐπανάσταση, οὔτε ἡ παρατήρηση ὅτι οἱ ἐργατικές ὀργανώσεις χρησίμεψαν μέχρι σήμερα σάν ἔφορο ἔδαφος γιά τή γραφειοκρατία, δέν μποροῦν νά ὀδηγήσουν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ πολιτική ὀργάνωση τῆς πρωτοπορίας πρὶν τήν ἐπανάσταση εἶναι ἀνώφελη καί βλαβερή.

Ἡ πολιτική ὀργάνωση τῆς πρωτοπορίας εἶναι ἱστορικά ἀπαραίτητη γιατί βασίζεται στήν ἀνάγκη τῆς διατήρησης καί τῆς διάδοσης μέσα στήν τάξη μιᾶς καθαρῆς συνείδησης τῆς ἀνάπτυξης τῆς κοινωνίας καί τῶν σκοπῶν τοῦ προλεταριακοῦ ἀγῶνα μέσω καί παρά τίς χρονικές διακυμάνσεις καί τίς κλαδικές τοπικές καί ἐθνικές διαφορές τῆς συνείδησης τῶν ἐργατῶν. Ἡ ὀργανωμένη πρωτοπορία θά θεωρήσει φυσικά σάν πρῶτο της καθήκον τήν ὑπεράσπιση τῶν συνθηκῶν καί τῶν συμφερόντων τῶν ἐργατῶν ἀλλά θά προσπαθήσει πάντα νά ἀνυψώσει τὸ ἐπίπεδο τῶν ἀγῶνων καί θά ἀντιπροσωπεύσει τελικά μέσα σέ κάθε σταθμὸ τὰ συμφέροντα τοῦ κινήματος στό σύνολό του. Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά ἡ ἀντικειμενική σύνθεση τῆς γραφειοκρατίας σέ στῶμα ἐκμεταλλευτικὸ κάνει φανερό τὸ γεγονός ὅτι ἡ πρωτοπορία δέν θά μπορούσε νά ὀργανωθεί παρά μόνο στή βάση μιᾶς ἀντιγραφειοκρατικῆς ἰδεολογίας, ἐνὸς προγράμματος πού κατευθύνεται κυρίως ἐνάντια στή γραφειοκρατία καί στίς ρίζες της καί ἀγωνιζόμενη συνεχῶς ἐνάντια σέ κάθε μορφή μυθοποίησης καί ἐκμετάλλευσης.

Ἀλλὰ ἀπ' αὐτὴ τὴ σκοπιὰ τὸ βασικὸ εἶναι ὅτι ἡ πολιτική ὀργάνωσή τῆς πρωτοπορίας πού συνειδητοποίησε τὴν ἀνάγκη τῆς κατάργησης τοῦ διαχωρισμοῦ μεταξὺ διευθυντῶν καί ἐκτελεστῶν τείνει ἀπ' τὴν ἀρχὴ πρὸς αὐτὴ τὴν κατάργηση μέσα της. Αὐτὸ δέν εἶναι ἀπλῶς θέμα καταστατικῶν καλλιτερεύσεων ἀλλὰ κυρίως θέμα ἀνάπτυξης τῆς συνείδησης καί τῶν ἱκανοτήτων τῶν ἀγωνιστῶν της μέ τὴ συνεχῆ θεωρητική καί πρακτική τους μόρφωση μέσα σ' αὐτὸν τὸν προσανατολισμό.

Μιά τέτοια ὀργάνωση δέν μπορεῖ ν' ἀναπτυχθεῖ παρά

μόνο ετοιμάζοντας τή συνάντησή της με τὸ προτσέσσο τῆς δημιουργίας αὐτόνομων ὀργανισμῶν τῶν μαζῶν. Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια, ἂν καὶ μπορούμε πάντα νὰ ποῦμε ὅτι ἀντιπροσωπεύει τὴν ἰδεολογικὴ καὶ πολιτικὴ διεύθυνση τῆς τάξης μέσα στὶς συνθῆκες τοῦ καθεστῶτος ἐκμετάλλευσης, πρέπει ἀκόμα καὶ πάνω ἀπ' ὅλα νὰ ποῦμε ὅτι πρόκειται γιὰ μιὰ διεύθυνση ποὺ ετοιμάζει τὴν ἴδια τῆς τὴν κατάργηση, μέσω τῆς ἔνωσής της με τοὺς αὐτόνομους ὀργανισμοὺς τῆς τάξης μόλις ἢ εἴσοδος τῆς τάξης στὸ σύνολό της μέσα στὸν ἐπαναστατικὸ ἀγῶνα κάνει νὰ ἐμφανίζεται στὴ σκηνὴ τῆς ἱστορίας ἢ πραγματικὴ διεύθυνση τῆς ἀνθρωπότητας ποὺ εἶναι αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ σύνολο τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Ἀπέχεται ἀπὸ τὴν συνεχῆ παρακμὴ καὶ στὴν αὐξανόμενη βαρβαρότητα τῶν καθεστῶτων ἐκμετάλλευσης μιὰ μόνο δύναμη μπορεῖ νὰ ὑψωθεῖ στὸ σύγχρονο κόσμο, ἡ δύναμη τῆς παραγωγικῆς τάξης τοῦ σοσιαλιστικοῦ προλεταριάτου. Αὐξανόμενα συνεχῆ με τὴ βιομηχανοποίηση τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς ὅλο καὶ πιὸ συγκεντρωμένο μέσα στὴν παραγωγή, ὀδηγημένο ἀπὸ τὴν ὅλο καὶ βαρύτερη μιζέρια καὶ καταπίεση στὴν ἐξέγερση ἐναντὶα στὶς ἄρχουσες τάξεις, ἔχοντας τώρα τὴ δυνατότητα νὰ δοκιμάσει τίς «ἡγεσίες» του, τὸ προλεταριάτο ὀριμάζει γιὰ τὴν ἐπανάσταση μέσω μιᾶς σειρᾶς ἀπὸ αὐξανόμενες δυσκολίες καὶ ἐμπόδια. Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ἐμπόδια δὲν εἶναι ἀξεπέραστα. Ὁλὴ ἡ ἱστορία τοῦ τελευταίου αἰῶνα ἀποδεικνύει ὅτι τὸ προλεταριάτο ἀντιπροσωπεύει, γιὰ πρώτη φορὰ μέσα στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας μιὰ τάξη ποὺ ὄχι μόνο ἐξεγείρεται ἐναντὶα στὴν ἐκμετάλλευση, ἀλλὰ ποὺ εἶναι θετικὰ ἱκανὴ νὰ νικήσει τοὺς ἐκμεταλλευτὲς καὶ νὰ ὀργανώσῃ μιὰ κοινωνία ἐλεύθερη καὶ ἀνθρώπινη. Ἡ νίκη καὶ ἡ τύχη τῆς ἀνθρωπότητας δὲν ἐξαρτῶνται παρὰ ἀπ' αὐτό.

«Socialisme ou Barbarie»

No 1 — 1949

ΟΥΓΓΑΡΙΑ 1956

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΠΑΝΩ ΣΕ ΔΩΔΕΚΑ ΜΕΡΕΣ ΑΓΩΝΑ

Κείμενο του *Claude Lefort*

Τί ακριβώς συνέβη από τις 23 Ὀκτωβρίου ἕως τις 2 Νοεμβρίου;

Θὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε τὴν ἀπάντηση στηριζόμενοι σχεδὸν ἀποκλειστικὰ σὲ πληροφορίες ποὺ μετέδωσε τὸ σύγχρονό ραδιόφωνο καὶ ὁ σύγχρονός τύπος, δηλαδή χωρὶς ν' ἀναφερθοῦμε σὲ μαρτυρίες ποὺ ἢ ἀμεροληψία τους μπορεῖ ν' ἀμφισβητηθεῖ. Οἱ περισσότερες ἀπὸ τις πληροφορίες ποὺ χρησιμοποιοῦμε δημοσιεύτηκαν στὸ γαλλικὸ τύπο, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ τύπος λειτούργησε σὰν τύπος ἀστικός. Προσπάθησε δηλαδή, ν' ἀποκρύψει ἢ νὰ μειώσει τὴ δράση τοῦ προλεταριάτου, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πρόβαλε σὲ πρῶτο πλάνο κάθε τί ποὺ τοῦ ἔδινε τὸ δικαίωμα νὰ παρουσιάσει τὴ σύρραξη σὰν ἐθνικὸ ξεσκήκιμα. Ὑπογραμμίστηκαν ὅλες οἱ πολιτικὲς καὶ ἐθνικὲς διεκδικήσεις καὶ κυρίως ἔγινε λόγος γιὰ μάχες ποὺ ἔδιναν οἱ «στασιαστὲς» γενικά, χωρὶς νὰ προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσει ποιὲς κοινωνικὲς δυνάμεις ἔκαναν τὸν ἀγῶνα. Μόνο κατὰ τὴν τελευταία περίοδο ἀναφέρθηκε ὅτι ἐκδηλώνονται τάσεις μὲ μεγάλες διαφορὲς μεταξύ τους. Ἡ ὑπαρξη τῶν συμβουλίων καὶ οἱ διεκδικήσεις τους μεταδόθηκαν ἐντελῶς τυχαία. Μ' αὐτὴ τὴ μανούβρα ὁ τύπος παραμόρφωσε τελείως τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἐπανάστασης κατὰ τὴ διάρκεια τῆς πρώτης φάσης. Πράγματι, κατὰ τις τρεῖς πρώτες μέρες οἱ ἐκπομπὲς τοῦ ραδιο-Βουδαπέστη ἦταν κατὰ τὸ μεγαλύτερό τους μέρος ἀφιερωμένες στὴ δράση τῶν ἐργοστασίων τῶν περιχώρων τῆς Βουδαπέστης — Csepel, Rada Utca, Ganz, Lunz, — ἢ στὴ δράση,

τῶν μεγάλων ἐπαρχιακῶν βιομηχανικῶν κέντρων Miskolc, Szolnok, Pecs, Debrecen, κ.λ.π.

Οἱ πόλεις ὅπου, σύμφωνα μὲ πληροφορίες ἀπὸ διάφορες πηγές, ξέσπασαν κινήματα ἐνοπλῆς ἐξέγερσης ἀπὸ τὴ νύχτα κι' ὅλας τῆς 23ης πρὸς 24η Ὀκτωβρίου ἦταν ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Βουδαπέστη:

Περιοχὴ τοῦ Borsod: βορειοανατολικὴ Οὐγγαρία, στὰ σύνορα τῆς Τσεχοσλοβακίας. Ἀνθρακωρυχεῖα καὶ ἐργοστάσια ἄτσαλιοῦ ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα τῆς χώρας, σημαντικὰ ἐργοστάσια παραγωγῆς ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Κέντρο τῆς Οὐγγαρὲς χημικῆς βιομηχανίας. Σπουδαιότερη πόλη: Μισκολς, 100.000 κάτοικοι. Ἄλλο σιδηρουργικὸ κέντρο: Diosgyoer.

Περιοχὴ τοῦ Baranya: μεσημβρινὴ Οὐγγαρία, κοντὰ στὰ γιουγκοσλαβικὰ σύνορα, ἀνάμεσα στὸ Δούναβη καὶ στὸ Drav. Ἀνθρακωρυχεῖα, κοιτάσματα οὐρανίου ποὺ ἀνακαλύφθηκαν ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια. Πρωτεύουσα: Pecs.

Gyoeer: δυτικὴ Οὐγγαρία, ἐπὶ τοῦ Δούναβη, πάνω στὸ δρόμο Βουδαπέστης - Βιέννης. Βιομηχανικὴ πόλη, ἔχει κυρίως τὸ μεγαλύτερο ἐργοστάσιο σιδηροδρομικοῦ ὑλικοῦ τῆς Οὐγγαρίας.

Szeged: τρίτη πόλη τῆς Οὐγγαρίας. Ἀγροτικὴ περιοχὴ, στὰ γιουγκοσλαβικὰ καὶ ρουμάνικα σύνορα. Σημαντικὸ πανεπιστήμιο.

Szolnok: Ἐνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα σιδηροδρομικὰ κέντρα τῆς Οὐγγαρίας. Πέρασμα τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς πρὸς τὴ Μόσχα.

Ἀπ' αὐτὲς τίς ἐκπομπὲς ἔδωαινε τὸ συμπέρασμα ὅτι, μὲ ἐξαίρεση τὴ Βουδαπέστη, ὅπου ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ εἶχε ξεσηκωθεί, ἡ ἐπαναστατικὴ μάχη διεξάγονταν ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων: Παντοῦ αὐτοὶ συγκροτοῦσαν Ἐργατικὰ Συμβούλια, παντοῦ διατύπωναν ἐπαναστατικὰ αἰτήματα, παντοῦ ἔπαιρναν τὰ ὅπλα, σὲ πολλὰ σημεῖα μάχονταν μὲ μανία.

Ξέρουμε ὅτι ὅλα ἄρχισαν στὶς 23 Ὀκτωβρίου ἀπὸ μιὰ διαδήλωση συμπάραστασης πρὸς τοὺς Πολωνοὺς, ὀργανωμένη ἀπὸ τὸν κύκλο Πιτοέφι, δηλαδή ἀπὸ τοὺς σπουδαστὲς καὶ τοὺς διανοούμενους. Σ' αὐτὴ τὴ διαδήλωση, ποὺ ἡ κυβέρνησις πρῶτα ἀπαγόρευσε, ὕστερα ἐπέτρεψε τὴν τελευταία στιγμὴ, ἐνώθησαν μάζες ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων ποὺ εἶχαν ἀφήσει τὰ

ἐργαστάσια καὶ τὰ γραφεῖα. Στὸ σύνολο ἐξελίχτηκε εἰρηνικά. Ἄλλὰ τὸ βραδάκι, ἕνας λόγος τοῦ Γκέροε ἔβαλε φωτιὰ στὸ μπαροῦτι. Ἐνῶ περίμεναν σημαντικές παραχωρήσεις ἀπὸ τὴ μεριά τῆς κυβέρνησης, οἱ διαδηλωτές ἄκουσαν ὅτι ἡ Ρωσο-Ουγγρική φιλία ἦταν ἀπαραβίαστη ὅτι οἱ ταραχοποιοὶ ποὺ ἤθελαν νὰ δημιουργήσουν φασαρίες θὰ τὸ πλήρωναν ἀκριβὰ καὶ ὅτι ἡ κεντρικὴ ἐπιτροπὴ δὲν εἶχε τὴν πρόθεση νὰ συσχεφθεῖ πρὶν ἀπὸ τὶς 31 Ὀκτωβρίου, ἴδηλαδὴ ὀκτῶ μέρες ἀργότερα. Μετὰ τὸν Γκέροε, ὁ Νάγκυ εἶπε μερικὰ ὠραῖα λόγια καὶ ἔκανε μιὰ ἐκκλήση γιὰ ἡρεμία. Οἱ διαδηλωτές αἰσθάνθηκαν τὸ λόγο τοῦ Γκέροε ὡς πρόκληση. Μιὰ φάλαγγα διαδηλωτῶν κατευθύνθηκε πρὸς τὸ ραδιοφωνικὸ σταθμὸ καὶ προσπάθησε νὰ διεισδύσει γιὰ νὰ μεταδώσει τὶς διεκδικήσεις της: «Τὸ ράδιο λέει ψέμματα! Θέλουμε νὰ κάνουμε γνωστὰ τὰ αἰτήματά μας». Ἡ ἀστυνομία ἀσφαλείας ἀνοίξε τότε πῦρ στοὺς διαδηλωτές καὶ ἀπὸ αὐτὴ τὴ στιγμή οἱ μάχες διαδίδονται μέσα στὴν πόλη. Λίγες ὥρες ἀργότερα, ὁ Γκέροε πανικόβλητος καλεῖ τὸν Νάγκυ στὴν κυβέρνησι, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ γεγονὸς δὲν ἀλλάζει σὲ τίποτα τὴ στάση τῶν ἐξεγερμένων, ποὺ προβάλλουν διεκδικήσεις οὐσίας καὶ δὲν ἱκανοποιοῦνται μὲ μιὰ ἀλλαγὴ προσώπων.

Ὁ λόγος, λοιπόν, τοῦ Γκέροε ἔβαλε φωτιὰ στὸ μπαροῦτι. Ἄλλὰ δὲν πρέπει ὅμως νὰ νομίζουμε ὅτι οἱ διαδηλωτές θὰ γύριζαν φρόνιμα στὰ σπίτια τους ἂν τοὺς εἶχε ἀνακοινωθεῖ ἡ ἀμεση ἐπιστροφή τοῦ Νάγκυ στὴν ἐξουσία. Ἀπὸ καιρὸ ἕνας ἐξαιρετικὸς ἀναδρασμὸς ἐπικρατοῦσε στὴ Βουδαπέστη. Καὶ δὲν ἐννοοῦμε μόνο τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ κύκλου Πιτοέφι κατὰ τὶς ὁποῖες σημαντικὲς συγκεντρώσεις ἀνθρώπων εἶχαν ὄλο καὶ πιὸ βίαια καταγγεῖλει τὴν πολιτικὴ τῆς κυβέρνησης καὶ τὸ ρόλο τῆς Ρωσίας. Οὔτε ἐννοοῦμε μόνο τὴν ἠλεκτρισμένη ἀτμόσφαιρα ποὺ εἶχαν δημιουργήσει οἱ κηδεῖες πρῶτα τοῦ Ράικ καὶ μετὰ ἄλλων παλιῶν μελῶν τοῦ κόμματος καὶ παλιῶν ἀξιωματικῶν, γιὰ τοὺς ὁποῖους ὁ κόσμος εἶχε μάθει μερικὲς φορές ταυτόχρονα τὴν ἐκκαθάριση καὶ τὴν ἀποκατάστασή τους. Ἐδῶ καὶ μῆνες ἕνα ἰσχυρὸ ρεῦμα ἀντιπολίτευσης δυνάμωνε μέσα στὸ Κόμμα. Ὁ ἐκδημοκρατισμὸς, ὁ περιορισμὸς τῆς ρωσικῆς ἐπέμβασης, ἀποτελοῦσαν ἔμμονα αἰτήματα, τὰ ἐγκλήματα καὶ ἡ διαφθορὰ τοῦ καθεστώτος καταγγέλλονταν δημόσια. Τὰ γεγονότα τῆς Πολωνίας εἶχαν φτάσει αὐτὴ τὴν

ἀναταραχή στο ἀποκορύφωμά της. Αὐτὴ ἡ κατάσταση ἐξηγεῖται γιὰ τὴ συνέχεια ἢ μεγάλη πλειοψηφία τῶν μεσαίων στελεχῶν τοῦ κόμματος καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τῆς δάσης βρέθηκαν στὸ πλευρὸ τῶν ἐξεγερμένων. Ταυτόχρονα, ὁμως, μιὰ μεγάλη ἀναταραχὴ ἐκδηλώνονταν μέσα στὰ ἐργοστάσια.

Ἦδη ἀπὸ τὸν περασμένο Ἰούλιο, τὸ ὄργανο τοῦ κόμματος τὴν ἐπισήμαινε καὶ ζητοῦσε ἐπείγουσες μεταρρυθμίσεις γιὰ νὰ καθησυχάσει τοὺς ἐργάτες. Ἡ κυβέρνησις ἀναγκάστηκε ἔτσι νὰ υποσχεθῆι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ὅτι τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ θὰ ἀνέβαινε κατὰ 25%, καὶ νὰ ἀναγγεῖλει τὴν κατάρτησιν τοῦ ὑποχρεωτικοῦ δανείου (ποῦ ἰσοδυναμοῦσε μὲ μιὰ κράτησιν 10% ἐπὶ τῶν μισθῶν). Παρ' ὅλα αὐτὰ οἱ ὑποσχέσεις δὲν εἶχαν ἐπαρκέσει, μετριάστηκαν ἐξ ἄλλου μὲ τὴν νομιμοποίηση τῆς ἐβδομάδας τῶν 46 ὥρῶν (ὥρες κανονικῆς) τῆ στιγμῆ πού ἕνα προηγούμενο σχέδιον εἶχε προβλέψει 42 ὥρες. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ ἐργάτες ἦταν ἀποφασισμένοι νὰ μὴν ἀρκεστοῦν σὲ λίγα ψίχουλα· ἤθελαν ἡ Κυβέρνησις νὰ σταματήσῃ νὰ ἐπιβάλλῃ τοὺς ρυθμοὺς παραγωγῆς· ἤθελαν νὰ σταματήσουν οἱ διαταγῆς τοῦ συνδικάτου καὶ τοῦ κόμματος, ποῦ ἦταν πράκτορες τοῦ κράτους τόσο δουλικοί, ὅσο καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐργοστασίου, καὶ σήκωναν τὴ φωνὴ ὄλο καὶ πιὸ πολὺ, ὅσο ἔβλεπαν ἀπέναντί τους τοὺς συνδικαλιστὰς καὶ πολιτικοὺς ἡγέτες νὰ χάνουν κάθε μέρα καὶ περισσότερο τὸ κῦρος τους καθὼς ὁ τύπος ἀποκάλυπτε τὰ «κακῶς κείμενα» τοῦ καθεστώτος Ράκοσι, στὸ ὁποῖο εἶχαν συμμετάσχει.

Οἱ ἐργάτες ποῦ κατέβηκαν στὸ πεζοδρόμιον στίς 23 Ὀκτωβρίου, δὲν εἶχαν κατέβῃ μόνον γιὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν ἐπιστροφή τοῦ Νάγκυ· εἶχαν ἄλλο πράγμα στὸ μυαλό τους. Ἡ στάσις τους μπορεῖ νὰ συνοψιστεῖ στὴ δήλωσιν ἑνὸς ἐργάτη πορναδόρου τῶν μεγάλων ἐργοστασίων τοῦ Csepel, δημοσιευμένη δυὸ μέρες πιὸ πρὶν ἀπὸ τὸ ὄργανον τῶν κομμουνιστικῶν νεολαίων: «Μέχρι τώρα δὲν εἶπαμε κουδέντα. Σ' αὐτὲς τὶς τραγικῆς στιγμῆς μάθαμε νὰ σωπαίνουμε καὶ νὰ προχωρᾶμε μὲ θήματα λύκου. Μείνετε ἤσυχοι, θάρθει ἡ ὥρα νὰ μιλήσουμε κι ἐμεῖς».

Τῆ νύχτα ἀπὸ τὶς 23 πρὸς τὶς 24, ἡ ἀστυνομία ἀσφαλείας ἐξακολουθεῖ νὰ πυροβολεῖ τοὺς διαδηλωτὰς. Ἀλλὰ οἱ

Ούγγροι στρατιῶτες ἐνώγονται μαζί τους καὶ μέσα στὰ στρατόπεδα μόνοι τους προμηθεύουν ὄπλα στοὺς διαδηλωτές, ἢ δὲν τοὺς ἀντιστέκονται ὅταν αὐτοὶ παίρνουν τὰ ὄπλα. Οἱ ἐργάτες τῶν ὀπλοστασίων παίρνουν ὄπλα καὶ τὰ μοιράζουν. Τὴν ἐπόμενη μέρα γίνεται μιὰ μεγάλη μάχη μπροστὰ στὸ Κοινοβούλιο, ὅπου ἐπεμβαίνουν, ἀναγγέλλει τὸ ράδιο Βουδαπέστη, τὰ ρωσικὰ τάνκς καὶ ἀεροπλάνα. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία γιὰ τὸ ρόλο ποὺ παίζουν οἱ ἐργάτες αὐτὴ τὴν Τετάρτη 24 τοῦ μηνός· πολεμᾶνε μὲ μανία. Οἱ ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων Csepel θρῖσκονται στὴν πρωτοπορία καὶ αὐτοὶ συγκροτοῦν τὴν κεντρικὴ ἐπιτροπὴ τῆς ἐξέγερσης. Μιὰ προκήρυξη τυπωμένη ἀπὸ τοὺς «ἐπαναστάτες σπουδαστὲς καὶ ἐργάτες» καλεῖ σὲ γενικὴ ἀπεργία. Τὴν ἴδια μέρα τὸ ἐπίσημο ράδιο ἀναγγέλλει ὅτι στὴν ἐπαρχία ξέσπασαν ταραχές μέσα στὰ ἐργοστάσια· μεταδίδει συνέχεια ἀνακοινωθέντα ποὺ κάνουν λόγο γιὰ διαδηλώσεις ποὺ ἔγιναν στὰ βιομηχανικὰ κέντρα τῆς Οὐγγαρίας. Τὸ βράδυ ἀναγγέλλει ὅτι ἡ ἡρεμία ἀποκαταστάθηκε σὲ ὀρισμένες ἐπιχειρήσεις τῆς ἐπαρχίας καὶ καλεῖ ἐπίμονα τοὺς ἐργάτες νὰ ξαναπιάσουν δουλειὰ τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωί. Τὴν Πέμπτη ἡ κυβέρνησις ξαναδιατάζει τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους νὰ ξαναπιάσουν δουλειὰ, πράγμα ποὺ ἐπιβεβαιώνει ὅτι ἡ ἀπεργία συνεχίζεται.

Ἄρκετὲς φορὲς ἡ κυβέρνησις νομίζει ὅτι εἶναι κύριος τῆς κατάστασης καὶ τὸ λέει. Αὐτὸ γιὰτὶ δὲν καταλαβαίνει τί ἀκριβῶς συμβαίνει σ' ὅλοκληρὴ τὴ χώρα: ἐργατικὲς ἐπιτροπὲς σχηματίζονται σχεδὸν παντοῦ, ἀλλὰ στίς περισσότερες περιπτώσεις ἐκφράζουν τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὸν Νάγκυ· ἡ ἀπεργία εἶναι γενικὴ, ἀλλὰ δὲν κατευθύνεται ἐνάντια στὸν Νάγκυ. Παραδείγματός χάριν τὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τοῦ Μίσκολς, ποὺ ἀπὸ πολὺ γωρὶς παίζει ἓνα ρόλο πρώτου μεγέθους, ζητάει στίς 25 τοῦ μηνός «μιὰ κυβέρνησις ἀπὸ κομμουνιστὲς ἀφοσιωμένους στὴν ἀρχὴ τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ, ποὺ νὰ εἶναι πρὶν ἀπ' ὅλα οὐγγρικὴ καὶ νὰ σέβεται τίς ἐθνικὲς μας παραδόσεις καὶ τὸ χιλιόχρονο παρελθόν μας».

Τὰ συμβούλια πλημμυρίζουν τὴν Οὐγγαρία, ἀπὸ τὴν Πέμπτη ἡ ἐξουσία τους ἀποτελεῖ τὴ μόνη πραγματικὴ ἐξουσία ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ρωσικὸ στρατό. Τὴν Τετάρτη ἡ κυβέρνησις χρησιμοποιεῖ πότε τὴν ἀπειλὴ καὶ πότε τὴν παράκληση. Μὲ

τή σειρά, αναγγέλλει ότι οί στασιαστές θά συντριβοῦν καί τοὺς προτείνει νά καταθέσουν τὰ ὄπλα μὲ ἀντάλλαγμα τὴν ἀμνηστεία. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Πέμπτη τὸ ἀπόγευμα καί μετὰ ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά γίνει ὅ,τιδήποτε ἐνάντια στὴ γενική ἀπεργία καί τὰ Συμβούλια. Ἀπὸ τὶς τρεῖς ὡς τὶς τέσσερεις τὸ ἀπόγευμα ὁ Νάγκυ καί ὁ Καντάρ ὑπόσχονται ὅτι θά διαπραγματευτοῦν τὴν ἀποχώρηση τῶν Ρώσων· τὸ βράδυ τὸ Λαϊκὸ Πατριωτικὸ Μέτωπο δηλώνει στὸ ράδιο: «ἡ κυβέρνησις ξέρεῖ ὅτι οἱ ἐξεγερμένοι εἶναι καλῆς πίστεως». Τὴν ἴδια μέρα, τὸ ὄργανο τοῦ οὐγγρικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, «Szabad Nép», ἔχει ἤδη παραδεχτεῖ ὅτι τὸ κίνημα δὲν εἶναι μόνον ἔργο ἀντεπαναστατῶν, ἀλλὰ ἐπίσης «ἡ ἔκφρασις τῆς πικρίας καί τῆς δυσαρέσκειας τῆς ἐργατικῆς τάξεως». Αὐτὴ ἡ μερικὴ ἀναγνώρισις τῆς ἐπανάστασης ξεπεράστηκε, ὅπως βλέπουμε, ἀπὸ τὰ γεγονότα σὲ λίγες ὥρες καί ἡ κυβέρνηση ξέρεῖ ὅτι οἱ ἐξεγερμένοι εἶναι καλῆς πίστεως. Ἐπανάστασις. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ ὁ διοικητὴς τῆς ἀστυνομίας ἀπευθύνεται ἀπὸ ραδιοφώνου στοὺς ἐπαναστάτες ἀποκαλιώντας τοὺς «νεαροὺς πατριῶτες».

Τὴν Πέμπτη λοιπὸν παρατηρεῖται ἓνα εἶδος καμπῆς. Φαίνεται ὅτι ἡ ἐπανάστασις ἔχει νικήσει, ὅτι ἡ κυβέρνησις ὑποχωρεῖ. Καί ὁ Νάγκυ ἐπικυρώνει αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ ἀνασχηματίζοντας τὴν κυβέρνησις καλεῖ σὲ συνεργασία τὸν Bela Kovacs, παλιὸ γραμματέα τοῦ κόμματος τῶν μικροϊδιοκτητῶν, φυλακισμένο ἀπὸ τοὺς Ρώσους γιὰ «κατασκοπεία», καί τὸν Ζόλταν Τίλντυ, τοῦ ἴδιου κόμματος, παλιὸ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας ἀμέσως μετὰ τὸν πόλεμο. Αὐτὸς ὁ κυβερνητικὸς ἀνασχηματισμὸς εἶναι πολὺ περίεργος. Σκοπὸς του εἶναι νά ἱκανοποιήσῃ τὴν κοινὴ γνώμη μὲ καί δείχνει ὅτι τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα εἶναι ἔτοιμο νά συνεργαστεῖ ἀπὸ δῶ καί πέρα μὲ ἄλλα κόμματα· μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ὁ Νάγκυ δίνει ἀποδείξεις τῆς ἐχθρότητάς του γιὰ τοὺς Ρώσους, γιατί δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ καινούργιοι του συνεργάτες, ποὺ ἔχουν τελευταῖα διωχθεῖ ἀπὸ τοὺς Ρώσους, θά τὸν βοηθήσουν νά ἀπαιτήσῃ καινούργιες σχέσεις μὲ τὴ Σοβιετικὴ Ἐνωσις. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ δὲν ἱκανοποιεῖ τὰ ἐργατικὰ συμβούλια. Αὐτὰ ἀπαιτοῦν ὅπωςδήποτε ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία καί δημοκρατία, ἀλλὰ δὲν θέλουν ἀντιδραστικούς πολιτικάντηδες ποὺ στὸ κάτω κάτω ἔχουν ἤδη συνεργαστεῖ μὲ τοὺς